



नव जन्चेतना

NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक



चर्चित गायिका छलना चौहान अब व्यवसायमा पनि लागेकी छन्। उनले करिब दुई करोड रूपैयाँको लगानीमा काठमाडौँको नयाँ बानेश्वरमा महिलाविशेष फेशन स्टोर "रतना बाई छलना" सुरुचालनामा ल्याएकी हुन्। जसको औपचारिक उदघाटन यही साउन ४ गते हुने तयारी छ। स्टोरमा साडी, कर्ता, लेटेजा, चप्पल, ब्याग, चुरा, जहना तथा अन्य श्रीमतीका सामग्री उपलब्ध हुनेछन्। तालीले फेन्सीमन्ड पनि देखिनेगर्न सामानलाई प्राथमिकता दिइएको छ। छलनाले भनिन्।

आजको विचार...



पदम चौपले

बलिउड अभिनेता आतिर खानलाई लरेन्स उजाडको तर्फबाट ज्यान लाग्ने घनकी आएको खबर सार्वजनिक भएको छ। रिपोर्टका अनुसार उजाडले आतिर खानले गत जुलाई ५ मा गौरी रमजान-सँग गरेको तेस्रो विवाहलाई "लम छिहद" को संज्ञा दिँदै घनकी दिएका छैन। आजतकको रिपोर्टका अनुसार शनिबार लरेन्स उजाडको तर्फबाट छठो पत्र र अडियो नोट जारी गरिएको छ। उजाडले यसको जवाफ चाँडै दिने चेतावनी समेत दिएको छ।

□ वर्ष ३२ □ अंक ३ □ २०८३ साउन ३ गते आइतबार 19 July 2026, Sunday □ पृष्ठ संख्या ८ मूल्य रु ५/-

संक्षिप्त समाचार

पहिरोमा परी आठ जनाको मृत्यु, ३४ जना बेपता

(रावल/एपी)

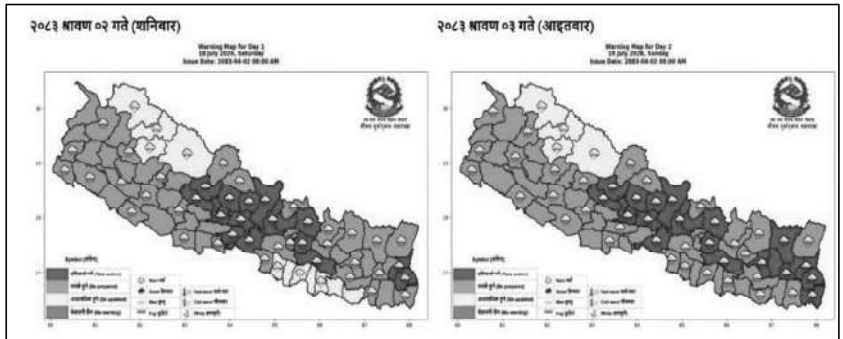
पोखरा, साउन २/चीनको दक्षिणपश्चिमी सहर चोङकिङमा भएको पहिरोमा परी कम्तीमा आठ जनाको मृत्यु भएको छ भने ३४ जना अझै बेपता रहेको अधिकारीहरूले शनिबार बताएका छन्। शुक्रबार बिहान पेङशुई काउन्टीमा भएको पहिरोले ठूलो मात्रामा ढुङ्गा र माटो बगाउँदा १० भन्दा बढी आवासीय भवन पुरिएको चीनको सरकारमा सञ्चारमाध्यम सीसीटीभीले जनाएको छ। पहिरोमा परेका १० जनालाई उद्धार गरी अस्पताल पठाइएको छ भने एक हजार १०० भन्दा बढी स्थानीय बासिन्दालाई सुरक्षित स्थानमा सारिएको छ। अतिग्रस्त भवनमध्ये एकको माथिल्लो भाग पूर्ण रूपमा क्षतिग्रस्त भएको तथा अर्को भवन नजिकै एउटा सवारीसाधन आधा पुरिएको अवस्थामा भेटिएको जनाइएको छ। पेङशुई काउन्टीका योजना तथा प्राकृतिक स्रोत प्रमुख बाङ चुआनजुनका अनुसार पहिरोमा करिब १८ हजार घरनिम्तर चट्टान र भग्नावशेष बनेको थियो। त्यसमा सबैभन्दा ठूलो चट्टान करिब तीन हजार घरनिम्तरको रहेको उनले बताए।

भारी वर्षा, उच्च सतर्कता अपनाउन आग्रह पाल्पासहित अधिकांस तटीय क्षेत्रमा बाढीको जोखिम

हावा संवायवाता

पाल्पा, साउन २/देशभर मनसुनी वायुको प्रभाव रहेको जल तथा मौसम विभागले जनाएको छ। विभागका अनुसार मनसुनको न्यून चापीय रेखा पश्चिमतर्फ सधैं स्थानबन्दा केही माथि नेपालको तराई आसपास तथा पूर्वतर्फ सधैं स्थान नै आसपास रहेकाले आगामी तीन दिनसम्म उल्लेख्य वर्षाको सम्भावना रहेको छ।

शनिबार देशभर अधिकांश बाढल लागेको छ। शनिबार बिहान जारी बुलेटिनमा कोशी, बागमती, गण्डकी र लुम्बिनी प्रदेशका पहाडी र तराई भू-भागका थोरै स्थानमा भारी वर्षाको सम्भावना रहेको उल्लेख छ। कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेशको एक-दुई स्थानमा भारी वर्षाको सम्भावना रहेको पनि बुलेटिनमा उल्लेख गरिएको छ। यस्तै आइतबार कोशी, लुम्बिनी र सुदूरपश्चिम प्रदेशको पहाडी र तराई



भू-भागका थोरै स्थान तथा मधेश, बागमती र गण्डकी प्रदेशको तराईको एक-दुई स्थानमा भारी देखि धेरै भारी वर्षाको सम्भावना रहेको छ। कोशी, गण्डकी, लुम्बिनी र सुदूरपश्चिम प्रदेशका

पहाडी र तराई भू-भागको एक-दुई स्थानमा धेरै भारी देखि अति भारी वर्षाको सम्भावना रहेको विभागले जारी बुलेटिनमा उल्लेख छ। यस्तै सोमबार पनि कोशी, बागमती, गण्डकी, लुम्बिनी,

कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेशका पहाडी भू-भागको एक-दुई स्थानमा भारी वर्षाको सम्भावना रहेको छ।
तटीय क्षेत्रमा बाढीको जोखिम
पाल्पासहित देशका केही जिल्लाका साना

नदी तथा खोलामा पानीको बहाव उल्लेख्य बढ्ने तथा आकस्मिक बाढीको मध्यम जोखिम रहेको पूर्वानुमान गरिएको छ।
-बाँकी बलिन पेमबा...

विभिन्न स्थानबाट २५ जना जुवाडे पक्राउ



पाल्पा, साउन २/देशका विभिन्न स्थानबाट प्रहरीले २५ जना जुवाडेलाई पक्राउ गरेको छ। केन्द्रीय प्रहरी समाचार कक्षाका अनुसार म्याग्दी, तनहुँ, नवलपरासी पूर्व लगायत देशका विभिन्न स्थानमा छाप मारी जुवातास खेल्नेहरूको अवस्थामा २५ जनालाई पक्राउ गरिएको हो। नवलपरासी पूर्वको देवचुली नगरपालिका-१६ टाणिकोटस्थित

एचओपिइमा जुवातास खेल्नेहरूको अवस्थामा सोही नगरपालिका-१६ बस्ने ४२ वर्षीय अमन अधिकारीसहित ८ जनालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ। इलका प्रहरी कार्यालय रजहरबाट खटिएको प्रहरीले उनीहरूलाई नगद ४२ हजार ९ सय ५ रूपैयाँ र ८ वटा तास सहित पक्राउ गरेको हो।
-बाँकी बलिन पेमबा...

अवैध लागूऔषध सहित २२ जना पक्राउ

पाल्पा, साउन २/देशका विभिन्न स्थानबाट लागूऔषधसहित २२ जना पक्राउ परेका छन्। नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालयको केन्द्रीय प्रहरी समाचार कक्षाका अनुसार बर्दिया, सुनसरी, उदयपुर, धनुषा, फाँपा, बाँके, महोत्तरी, गोरखा, कैलाली, काठमाडौँ लगायतका स्थानबाट अवैध लागूऔषध सहित २२ जनालाई पक्राउ गरिएको हो।

बर्दियाको गुलरिया नगरपालिका-६ भन्सार रोडबाट अवैध लागूऔषधसहित एक जनालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ। ब्राउनसुगर जस्तो देखिने पदार्थ ७० मिलिग्राम सहित सोही ठाउँ बस्ने २३ वर्षीय सरिफ अहमद ईन्टरसिटी शनिबार दिउँसो प्रहरीले पक्राउ गरेको हो। सुनसरीको बराहकोट नगरपालिका-५ विशालचोकबाट नियन्त्रित लागूऔषध ट्रामाडोल २७ ट्याब्लेट र स्प्रासिन २७ ट्याब्लेट सहित सोही नगरपालिका-४ बस्ने ३० वर्षीय विक्रम विश्वकर्मासहित २ जनालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ। इलका प्रहरी कार्यालय महेन्द्रनगर र प्रहरी चौकी भरोलबाट खटिएको प्रहरीले ५.०१-०२-०४५ प २३३३ नम्बरको स्कुटरमा सवार उनीहरूलाई उक्त लागूऔषध सहित पक्राउ गरेको हो। यस्तै उदयपुरको चौदण्डीगढी नगरपालिका-२ चारघरेमा पनि



लागूऔषधसहित एक जना पक्राउ गरेका छन्। सोही ठाउँका ३० वर्षीय गोपाल खड्कालाई लागूऔषध ट्रामाडोल १ सय ५९ ट्याब्लेट सहित इलका प्रहरी कार्यालय बेल्टारबाट खटिएको प्रहरीले पक्राउ गरेको हो। यस्तै धनुषाको मिथिला बिहारी नगरपालिका-५ बाट लागूऔषध गाँजा करिब १९ किलो १९ ग्राम सहित हंसपुर नगरपालिका-३ मलहिनिया टोल बस्ने ६५ वर्षीय कोरपुडि दासलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ। प्रहरी चौकी नलियाबाट खटिएको प्रहरीले बिरेन्द्र बजारबाट हंसपुरतर्फ जाँदै गरेको मधेश प्रदेश ०२-००१ स ३१९९ नम्बरको अटोमा सवार उनलाई उक्त गाँजा सहित पक्राउ गरेको हो। यस्तै धनुषा मुर्खियापट्टी मुसहरनिगा गाउँपालिका-४ बस्ने ३५ वर्षीय सुनिन कुमार साहलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको

छ। यस्तै गोरखाको शहिद लखन गाउँपालिका-७ लाखे डाँडाबाट लागूऔषध सहित गोरखा नगरपालिका-४ फिनाम बस्ने ३० वर्षीय अमृत बयलकोटीसहित ४ जनालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ। प्रहरीले नामजुडाबाट गोरखा बजारतर्फ आउँदै गरेको ग.४ च २४२८ नम्बरको कारमा सवार उनीहरूलाई उक्त गाँजा सहित पक्राउ गरेको हो।
यसैगरी कैलालीको धनगढी उपमहानगरपालिका-९ बकाकटनबाट अवैध लागूऔषध सहित सोही उपमहानगरपालिका-८ बस्ने २२ वर्षीय प्रकाश रानासहित ३ जनालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ। प्रहरीले से.२ प ६१३१ नम्बरको मोटोसाइकलमा सवार उनीहरूलाई उक्त पदार्थ सहित पक्राउ गरेको हो। यस्तै कैलालीको गोदावरी नगरपालिका-१ अनामनगरबाट लागूऔषध सहित २ जनालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ। पक्राउ पर्नेहरूमा सोही ठाउँ डेरा गरी बस्ने ३३ वर्षीय हरिष बडु र गोदावरी नगरपालिका-२ तेघरी बस्ने २६ वर्षीय सुरेन्द्र भट्ट रहेका छन्। यस्तै काठमाडौँको टोखा नगरपालिका-९ कुलात मार्ग बस्ने नुवाकोट ककनी गाउँपालिका-२ घर भएका ३५ वर्षीय नविन थिमिर सहित २ जनालाई अवैध लागूऔषध सहित प्रहरीले पक्राउ गरेको छ।

पा.वि.ह.सं. ०५१/०५२

पा.वि.प्र.का.सं. ११/०५१/०५२

जनचेतना

सम्पादकीय

किसानको पीडा सम्बोधन गर

अन्नदाताका रूपमा चिनिने किसानको मेहनतले नै देशका मानिसको भान्सा चल्छ । तर विडम्बना, सबैभन्दा बढी दुःख, अभाव र अन्याय सहनुपर्ने वर्ग पनि किसान नै बनेका छन् । किसानको पसिनाले खेत हरियाली बन्छ, तर उनीहरूको जीवन भने अर्को संघर्षले भरिएको छ । आजका किसानले मल, बीउ, सिँचाई, आधुनिक कृषि उपकरण र सहज ऋणको अभाव भोगिरहेका छन् । उत्पादन राम्रो भए पनि उचित बजार र मूल्य नपाउँदा उनीहरूको मेहनतको उचित प्रतिफल मिल्दैन । बिचौलियाको प्रभावका कारण उपभोक्ताले महँगो मूल्य तिर्छन्, तर किसानले भने न्यून मूल्यमा आफ्ना उत्पादन बेच्न बाध्य हुन्छन् । उत्पादन बढ्दा पनि किसान खुशी हुन नसक्नु विडम्बना हो । किसानले उचित मूल्य नपाएको भन्दा गत बुधवार काठमाडौँको माइतीघर सडकमा मोर्चाबन्दा पोखरे सरकारविरुद्ध प्रदर्शन गरेका छन् । यसै गरी बेलाबेलामा किसानहरू सडकमा दूध बगाइएको दृश्य पनि नेपाली समाजले देखेकै हो । आफ्नै पसिनाको फल सडकमा फाल्न बाध्य हुनु किसानको मात्र होइन, राज्यको कृषि व्यवस्थापनको पनि विफलता हो ।

विदेशी तरकारी ल्याउने तर स्वदेशी उत्पादनको बजार व्यवस्थापनमा ध्यान नदिने जुन प्रवृत्ति देखिएको छ, त्यो आलोच्य छ । त्यसकारण किसान आफ्नो उत्पादन सडकमा भर्नेको आन्दोलन गर्न बाध्य छन् । किसानले बेलाबखत आन्दोलन गर्दै आए पनि यस क्रियाका सरकारले सम्बोधन गर्न नसक्नु लज्जाको विषय हो । मुलुकमा उत्पादन नभएकै कारण सामान्य कुरा पनि आयात गर्नुपरिरहेको छ, जसले व्यापार सन्तुलन खल्बलिएको छ । यो अवस्थामा सीमित किसानले उत्पादन गरेका घिजबिजले समेत बजार नपाउँदा आगामी दिनमा कृषि पेसाबाट भन्ने विमुख हुने सम्भावना छ । यसले मुलुकको समग्र अर्थतन्त्रलाई नै अधोमतिपर्त पार्ने खतरा छ । अब किसानको समस्या समाधानका लागि सरकारले दिर्घकालीन योजना बनाएर बजारको मागअनुसार उत्पादन योजना बनाउने, किसान सहकारीलाई सुदृढ गर्ने, स्थानीय तहसम्म संकलन केन्द्र विस्तार गर्ने, कोल्ड चेन र प्रशोधन उद्योगमा लगानी बढाउने तथा आवश्यक पदार्थ सरकारले बजारमा हस्तक्षेप गरेर किसानको उत्पादन खर्चद गर्न व्यवस्था गर्नुपर्छ । सरकारले विचौलियाको अत्यन्त नगर्दासम्म किसानले संघे समस्या भोग्नु परेको छ । किसानलाई उत्पादनमा लाग्न प्रेरित गर्दैछि उत्पादित सामग्रीको उचित बजार व्यवस्थापनमा सरकार सक्रियपक्षक लाग्नुपर्छ । नीतिमा भएका कमजोरी केलाएर आवश्यक परे नयाँ नीति बनाउने र त्यसको कार्यान्वयनमा पनि जोड दिनुपर्छ । त्यो अवस्थामा मात्रै किसानले सँदै आफ्ना उत्पादन सडकमा भर्नुपर्ने अवस्थाको अन्त्य हुने छ । तसर्थ सरकारले किसानलाई अनुदान दिएर सहूलियत दिने, बजारको व्यवस्था गर्दैछि विचौलिया नियन्त्रण गर्ने कार्यमा सक्रियताका साथ लाग्न आवश्यक छ । यसो गर्न सकेमा केही हदसम्म भए पनि किसानको पीडा सम्बोधन हुन सक्छ ।

Opinion @ Social Network

प्रकृतीको काखमा सनातन संस्कृति को सुगन्ध बोकेर उम्रिँदा, वस्त्रले शरीर मात्र होइन, आत्माको आत्मालाई पनि अलङ्कृत गर्छ । (कुसुम गाहाको फेसबुक स्टेटसबाट www.facebook.com/Kusum.Gaha) यो सारभामा सामाजिक संजालमा पोस्ट गरिएका धारणाहरू र्खोज्ने । यसका लागि हाम्रो फेसबुक पेज www.facebook.com/shitalpati मा लगन गर्न सक्नुहुनेछ ।

बजारजोखेला देखिएको छ । यहाँ तपाईंलाई आर्द्रताको छ । यो पछिका अगम स्तरसँग अलि पछोतले बनाउनुको लागि तपाईंहरूको अनुकूल सुझावहरूको हाम्रोलाई अचम्कित गर्छ । यो तपाईंहरूको तपाईंका सुझावहरू दिई हामीलाई सहयोग गर्नुहुनेछ । यहाँ अन्तरगत गर्नुहोस् ।

बजारजोखेला दैनिक

अभवतीले तानेको, पल्ला

प्रहरी कार्यालय	२४००१
बुटवल ०३१-४२०००१	सिमानास्थल भैरहवा ०३१-४२००१९३
स.प्र.धामा बुटवल ०३१-४२००१९३	सिमानास्थल पासा ०३१-४२००१९३
बुटवल रामनगर ०३१-४२००१९३	परिवार नियोजन सेव पासा ०३१-४२००१९३
भैरहवा ०३१-४२००१९३	पासा सिमानास्थल ०३१-४२००१९३
आर्द्रताको ०३१-४२००१९३	लुम्बिनी मेडिकल कलेज प्रभास ०३१-४२००१९३
गुमी ०३१-४२००१९३	पिम्पन परासी ०३१-४२००१९३
पारसी ०३१-४२००१९३	भैरहवा ०३१-४२००१९३
गोर्खा ०३१-४२००१९३	आर्द्रताको सिमानास्थल ०३१-४२००१९३
पासा ०३१-४२००१९३	तम्बास सिमानास्थल ०३१-४२००१९३
गोर्खा ०३१-४२००१९३	तीर्थहावा सिमानास्थल ०३१-४२००१९३
अर्द्धावस्था ०३१-४२००१९३	सिमानास्थल सिमानास्थल ०३१-४२००१९३
लुम्बिनीस्थिति स्थल ०३१-४२००१९३	बुटवल सिमानास्थल ०३१-४२००१९३
लुम्बिनी अञ्चल स्थल ०३१-४२००१९३	लुम्बिनी स्थिति होम ०३१-४२००१९३

तानसेन : विश्व सम्पदाको दैलोमा उभिएको ऐतिहासिक शहर



पदम न्यौपाने

तानसेनलाई अब विभिन्न विशेषण थपेर परिचय दिइरहनु आवश्यक छैन । आवश्यकता छ मात्र आफैलाई चिनिदिए मात्र पुग्छ । हिजो हिमाली जिल्लाहरूको व्यापारिक हब र शिवा आर्जनका लागि विभिन्न जिल्लाबाट आउने विद्यार्थीहरूको बजारमा बास र हरेक गल्लीमा मालसामान खरिद एवं प्रशालनिक कामका लागि ग्रामीण भेराबाट आउने मानिसहरूबाट पसलमा थपिएको लामबद्ध घुइँचोको पुष्पभूमिको कल्पना गरेर मात्र हुँदैन । बदलिँदो परिस्थितिबढ्दै गइरहेको अवस्थाका साथै हामीसँग भएका नयाँ अवसर एवं आधारहरूको अवसर गरेर नयाँ नीति रणनीतिका लागि तयार हुनुपर्ने हो तर कता-कतसम्म तानसेन चुकी रहेको होकी भन्ने भान परिरहेको छ । अब तानसेनलाई हेर्ने दृष्टिकोणमा परिवर्तन ल्याउन जरुरी छ । यहाँ केही गर्नुपर्ने मात्र भएका सम्पत्तिको सार्वजनिक हितका लागि कसरी उपयोग गर्न सकिन्छ र बदलिँदो परिस्थिति र सुचित अवसरको उपयोग गर्नेबारे केन्द्रित भएर पुग्छ । त्यसो भए तानसेनलाई कसरी हेर्ने भन्ने सन्दर्भमा नेपालका सबैभन्दा ऐतिहासिक, सांस्कृतिक र मध्ययुगीन शहरी संरचना सुरक्षित रहेका शहरहरूमध्ये को शहर एक हो भन्ने गौरवनिवत अनुभूति गर्न जरुरी देखिन्छ । तानसेनको विशेषता केवल सुन्दर पहाडी शहर हुनुमा मात्र सीमित छैन तानसेन नेपालको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक, मध्ययुगीन शहरी संरचनायुक्त, पहाडी, व्यापारिक तथा पर्यटकीय महत्त्व बोकेको जीवित सम्पदायुक्त शहर हो । यसका कारणहरू उल्लेख गर्दै मध्ययुगीन शहरी संरचनायुक्त ऐतिहासिक शहरका रूपमा युनेस्कोको विश्व सम्पदा सूचीमा सूचीकृत गराउने लक्ष्य राख्ने हो भने, हामीले केवल पुराना घर वा मन्दिर हुनु मात्र पर्याप्त हुँदैन भनेर बुझ्नु पर्ने हुन्छ । युनेस्कोले सम्पूर्ण ऐतिहासिक शहरी संरचना, यसको मौलिकता र संरक्षण व्यवस्थालाई केन्द्रमा राखेर हेर्ने गर्दछ ।

तानसेन कस्तो शहर हो, बाजार के हुन ? : तानसेन मध्ययुगीन शहरी संरचनायुक्त शहर भनिन्छ किनकी यहाँ साँघुरा ढुङ्गे गल्ली, परम्परागत बस्ती, चौक, टोल, मन्दिर र दरबारको योजनाबद्ध संरचना अर्को हेरसम्म सुरक्षित अवस्थामा छ । यो ऐतिहासिक महत्त्व बोकेको छ । वि.स. १८२४ मा महारत सेनद्वारा राजधानी कायम गरी यहाँ बस्ति बसाई श्रीनगर शहरको नामाकरण गरेका थिए । पछि यो पश्चिम नेपालको प्रमुख प्रशासनिक र व्यापारिक केन्द्रका रूपमा विकसित हुँदै गएको हो । तानसेन एउटा महत्त्वपूर्ण सांस्कृतिक शहर हो । विशेषगरी नेवार, मगर, ब्राह्मण, क्षेत्री लगायत विभिन्न समुदायको सहजसत्त्वले समृद्ध संस्कृति निर्माण गरेको देख्न पाइन्छ । कुनै बेलाको व्यापारिक केन्द्रको रूपमा स्थापित शहर हो । यो तिब्बत र भारत जोड्ने पुरानो व्यापारिक मार्गको महत्त्वपूर्ण केन्द्र थियो । अहिले कालिगण्डकी बरिडोडले यसलाई फाँटै जीवन बनाउन सक्ने सम्भावना छ । यो पर्यटकीय शहर हो । प्राकृतिक सौन्दर्य, अनुकूल मौसम र स्वच्छ वातावरण सहित सांस्कृतिक सपना, धार्मिक स्थल र ऐतिहासिक संरचनाले पर्यटकलाई आकर्षित

गर्दै गएको छ । यो सुन्दर पहाडी शहर हो । यो समुद्री सतहबाट करिब १,३००-१,४०० मिटर उचाइमा अवस्थित भएकोले यहाँको मौसम अधिकांश समय सुहाउँदो हुन्छ । यसैकारण भारतीय पर्यटकका लागि आकर्षणको थलो बन्दै गएको छ । श्रीनगरडाँडा बाट हिमाल र तराईको मनोरम दृश्य देख्न सकिने थलो, अमर नारायण मन्दिर, भगवती मन्दिर, शीतलपाटी, दरबार परिसर, पुराना बुधोघरा, परम्परागत नेवारी शैलीका घर, टोल र ढुङ्गाले ढाकिएका गल्ली जस्ता सम्पदा जीवन रहेका छन् । प्रसिद्ध पाल्पाली ढाका उद्योग र हस्तकलाको नमुना कक्षा लगायतले प्रशिद्धी कायम गरेका छन् । रानीमहल जस्तो नेपालको अनुपम ऐतिहासिक स्मारक, चारपाय मध्यको एक प्राचिन इतिहास र गौरव बोकेको रिडि हृषिकेश मन्दिर नजिकै अवस्थित छन् । यस्ता दर्जी सम्पदाहरूले तानसेन विश्व सम्पदा बन्न सक्ने सम्भावनाको नजिक रहेको छ । तानसेनलाई सन् २००८ देखि युनेस्कोले विश्व सम्पदा सूचीमा सूचीकृत हुन सक्ने सम्भावना भएको मध्ययुगीन पहाडी शहरका रूपमा चर्चा गर्दै आएको छ । यसका कारणहरू उल्लेख गर्दै युनेस्कोले तानसेनमा ऐतिहासिक शहरी संरचनाको मौलिकता देखेको छ, सांस्कृतिक विराटको निरन्तरता देखेको छ, वास्तुकलाको विशिष्टता देखेको छ, जीवित परम्पराको महत्त्व गरेको छ र यी सम्पदा प्राकृतिक परिवर्तनशीलता सामञ्जस्य समावेश भएको पाएको छ । तर, विश्व सम्पदा सूचीमा सूचीकृत हुन संरक्षण, व्यवस्थापन योजना, कानुनी सुरक्षा, सम्पदाको मौलिकता (Authenticity) र अखण्डता (Integrity) जस्ता अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डहरू पूरा गर्न आवश्यक देखिन्छ ।

यसका लागि केही मुख्य बाधाहरू पूरा गर्नुपर्ने हुन्छ : सम्पदाको मूल्य र असाधारण विश्वव्यापी महत्त्व (Outstanding Universal Value OUV) प्रमाणित गर्नुपर्छ । तानसेन नेपालको मध्यपहाडी क्षेत्रमा मध्ययुगीन व्यापारिक, सांस्कृतिक र प्रशासनिक केन्द्रका रूपमा किन विश्वमै विशेष र यूनीक छ भन्ने प्रमाण प्रस्तुत गर्न सक्नुपर्छ । विद्यमान मध्ययुगीन शहरी संरचना सुरक्षामा विशेष ध्यान दिइएको र सुरक्षित छ भन्ने आधार हुनुपर्छ । यहाँका साँघुरा गल्ली, ढुङ्गे सडक, चौक, परम्परागत घर, मन्दिर, दरबार, सार्वजनिक धारा, पाटी-पैवा आदि ऐतिहासिक स्वरूमा सुरक्षित हुनुपर्छ । यसका लागि नगरपालिकाले लिएको प्रतिष्ठित संरक्षण कार्य भएको छ भन्ने प्रमाण सहित गर्न सक्नुपर्छ । हरेक सम्पदाको प्रामाणिकता (Authenticity) कायम गर्नु पर्छ । यहाँका भवन, निर्माण सामग्री, शैली, रूपरङ्ग र सांस्कृतिक परम्परा

सकस्यम मौलिक रहनुपर्छ भन्ने सोची अनुसन्धान पुराना भवनहरूको वैज्ञानिक संरक्षणका लागि कानुनी व्यवस्था गरिएको र अत्यधिक आधुनिक परिवर्तनले सम्पदाको मूल्य घटाउनु भन्नामा सचेत भएको प्रामाणिकता आवश्यक पर्दछ । विशेषगरी सम्पदा र सम्पदा स्थलमा अखण्डता (Integrity) कायम हुनुपर्छ । ऐतिहासिक शहरको समग्र स्वरूप टुक्राटुक्रा नभई सम्पूर्ण रूपमा सुरक्षित रहेको हुनुपर्छ । सम्पदाको कानुनी संरक्षण भएको हुनुपर्छ । स्थानीय, प्रदेश र संघीय सरकारले सम्पदा संरक्षणका स्पष्ट कानुन, मापदण्ड र कार्यान्वयन व्यवस्था मिलाएको हुनु पर्दछ । सम्पदाको व्यवस्थापन योजना (Management Plan) तयार गरी प्रभावकारी रूपमा लागू गरेको हुनु पर्छ । प्रष्टरूपमा संरक्षण, पर्यटन व्यवस्थापन, जोषमा न्यूनीकरण, विपद् व्यवस्थापन र समुदायको सहभागिता समेटिएको दीर्घकालीन योजना अनुसन्धान कार्यमाको हुनुपर्छ । विशेषगरी विश्व सम्पदा मापदण्ड (Criteria) मध्ये कम्तीमा एउटा वा बढी पूरा गर्नुपर्छ । तानसेनका लागि विशेष गरी युनेस्कोका मापदण्डका आधार मध्ये (ii), (iv) र (v) सबैभन्दा सान्दर्भिक मानिन्छन् । (ii) संस्कृति र वास्तुकलाको अद्यावन्त प्रदानको उत्कृष्ट उदाहरण । (iv) मध्ययुगीन शहरी योजना र वास्तुकलाको उत्कृष्ट नमुना । (v) परम्परागत मानव बस्तीको उत्कृष्ट उदाहरण । साथै, अमूर्त सम्पदाहरू (Intangible Heritage) पनि जीवित रहेको हुनुपर्छ । विभिन्न जात्रा, पर्व, परम्परागत सौष्ठव, हस्तकला, संगीत, स्थानीय जीवनशैली आदि निरन्तर अभ्यासमा रही रहनुपर्छ । भूविज्ञानिकरणकालागि अनुसन्धान र दस्तावेजीकरण प्रक्रिया सुदृढ रहेको हुनुपर्छ । शहरको इतिहास, नक्सा, भवन सूची, पुरातात्विक अध्ययन तथा संरक्षण अभिलेख व्यवस्थित रहेको हुनुपर्छ । यसैगरी विश्व सम्पदा नामांकन प्रक्रिया अनुसार नेपाल सरकारले तानसेनलाई पहिले Tentative List मा राखी सकेको हुनुपर्ने र त्यसपछि विस्तृत नामांकन दस्तावेज (Nomination Dossier) युनेस्कोमा पेश गर्नुपर्छ । यसका लागि नगरपालिका र समुदायको सक्रियतामा विभिन्न कदम चाल्नु आवश्यक पर्दछ ।

उल्लेखित बाधाहरूमा तानसेनका प्रमुख बलिया पसहरू छन् । **किनकी,** तानसेन मध्ययुगीन पहाडी व्यापारिक शहरको स्वरूपमा रहेको शहर हो । यहाँ परम्परागत नेवारी र पहाडी वास्तुकलाको मिश्रण रहेको छ । यो ऐतिहासिक बजार हो, यहाँका गल्ली, मन्दिर, दरबार र सार्वजनिक स्थलहरूको सञ्जाल जीवन्त छ । श्रीनगरडाँडासँग जोडिएको प्राकृतिक र सांस्कृतिक परम्परा

लोभलाग्दो रहेको छ । यहाँ जीवित सांस्कृतिक परम्परा र जात्राहरू छन् । तानसेनले यसका लागि अर्भ सुधार गर्नुपर्ने पक्ष पनि धेरै छन् । ति माथे अव्यवस्थित आधुनिक निर्माण नियन्त्रण गर्न कानुनी र वैधानिक नीति बनाउन जरुरी छ । यहाँका ऐतिहासिक भवनहरूको संरक्षण र पुनःस्थापनाको स्पष्ट कार्ययोजना निर्माण गर्न आवश्यक छ । बिबुत्त, टेलिफोन तथा अन्य तारहरूको व्यवस्थापनका लागि कदम आवश्यक छ । ढुङ्गे सडक, चौक र सार्वजनिक स्थानहरूको मौलिक स्वरूप संरक्षणमा ध्यान जान आवश्यक छ । बजारको सवारी व्यवस्थापन र पैदलमैत्री ऐतिहासिक क्षेत्रको विकास गर्न आवश्यक छ । सम्पूर्ण ऐतिहासिक क्षेत्रको संरक्षण नयुज्योजना र बफर जोन प्रष्ट पारी कार्यन्वयनमा तदारकता आवश्यक छ । यसका तानसेन बजार पहाडको मौलिक बनोट अनुसार विकसित शहर हो । यो शहर पहाडको काखमा प्राकृतिक भूबनोट अनुसार बसाइएको छ । सडकहरू ढुङ्गाले ढाकिएका साँघुरा गल्लीका रूपमा विकसित छन् । यहाँ अहिले पनि परम्परागत बजार प्रणाली छ । तानसेनको मुख्य बजार पानी देखीय (Linear Bazar) शैलीमा विकास भएको छ । पसल र घर एउटै भवनमा रहने परम्परा आज पनि धेरै ठाउँमा देखिन्छ । यहाँ परम्परागत वास्तुकलाको प्रयोग छ । बजारका अधिकांश घर ढुङ्गा, ढुङ्गा र काठबाट बनेका ढुङ्गेतिन तले घर छन् । झ्याल, ढोका, छाना र काठका बुट्टा परम्परागत नेवारी तथा पहाडी शैलीका छन् । धार्मिक तथा सांस्कृतिक सम्पदाको चनल राम्रो छ । मन्दिर, विहार, पोखरी, पाटी, सतल, पुराना धाराहरू योजनाबद्ध रूपमा रहेका छन् । धार्मिक र सामाजिक जीवनीय शहरको संरचना जोडिएको छ । यो एउटा ऐतिहासिक व्यापारिक केन्द्र हो । तानसेन भारतको गोरखपुर तथा नेपालको पहाडी र हिमाली क्षेत्र सम्मलाई जोड्ने प्रमुख व्यापारिक केन्द्र थियो । व्यापारले नै यसको शहरी विकासलाई गति दिएको थियो । जीवित सम्पदा (Living Heritage) कायम छ । यहाँ पुरानो संरचना मात्र होइन, आज पनि त्यही बजार, पर्व, जात्रा, संस्कृति र जीवनशैली निरन्तर चलिरेको छ । यिनै कारणले युनेस्कोले तानसेनमा देखेका विश्व सम्पदा सूचीमा सूचीकृत हुन सक्ने प्रमुख आधारहरू देखेर सामाजिक लिटममा रहेको छ ।

निष्कर्ष तानसेनको विशेषता कुनै एउटा मन्दिर वा दरबारमा मात्र सीमित छैन । यसको समग्र ऐतिहासिक शहरी बनोट, जीवित संस्कृति, व्यापारिक इतिहास, परम्परागत वास्तुकला र सांस्कृतिक विविधता नै यसको सबैभन्दा ठूलो सम्पदा हो । यही कारणले तानसेनलाई नेपालका विश्व सम्पदामा सूचीकृत हुन सक्ने सबैभन्दा सम्भावनायुक्त ऐतिहासिक शहरमध्ये एक मानिन्छ । यसका लागि शहरवासी, नगरपालिका लगायत सम्वद्ध निकायको तत्काल ध्यानकायम भई अग्रसरता लिन जरुरी देखिन्छ । (नेबक तानसेन पर्वट राईको सन्देश सन्देश हुन् ।)

नेबक तानसेन पर्वट राईको सन्देश सन्देश हुन् ।

नेबक तानसेन पर्वट राईको सन्देश सन्देश हुन् ।

नेबक तानसेन पर्वट राईको सन्देश सन्देश हुन् ।

कृषि

धान खेत मासेर अलैंची खेतीतर्फ आकर्षित माडसेबुडका किसान

इलामको माडसेबुड गाउँपालिका-२ सिम्लेका किसान कृषि बुद्धाचोकीले २३ रोपनी क्षेत्रफलमा अलैंचीखेती लगाएका छन् । विगत तीन वर्षदेखि अलैंचीखेती सुरु गरेका उनले धान फल्ने खेत मासेर अलैंचीखेती विस्तार गरेका हुन् । अलैंची बेचेर उनले वार्षिक लाखौं आम्दानी गर्दै आएका छन् । यस वर्ष मात्र उनले अलैंची बेचेर १७ लाख रुपैयाँ हात पारे ।

प्रतिमन (४० किलो) एक लाख रुपैयाँका दरले अलैंची बेचेको उनले बताए । “यो वर्ष अलैंचीको उत्पादन राम्रो थियो । भाउ पनि राम्रो पाइयो”, उनले भने, “घरेबाट प्रतिमन एक लाख रुपैयाँका दरले सुक्का अलैंची बिक्री गरेर १७ लाख रुपैयाँ आम्दानी गर्न सफल भएँ ।” उनले विमले जातको अलैंचीखेती गर्दै आएका छन् । पछिल्लो वर्ष व्यावसायिक अलैंचीखेतीमा लागेका उनले अलैंचीको बजार राम्रो भएकाले विदेश जान छाडेन व्यावसायिक अलैंचीखेतीमा अटेको बताए । माडसेबुड-२ का अर्का किसान गणेश सिम्प्ले पनि यस वर्ष अलैंची बिक्रीबाट १६ लाख रुपैयाँ बढी आम्दानी गरेका छन् । विगत पाँच वर्षदेखि अलैंचीखेती गर्दै आएका सिम्प्ले २५ रोपनी क्षेत्रफलको खेत मासेर अलैंचीखेती गर्दै आएका छन् । “मैले विगत पाँच वर्षदेखि धान फल्ने खेत मासेर अलैंचीखेती गर्दै आएको छु । यसबाट त भाउ पनि राम्रो आएको राम्रो आम्दानी गर्न सफल भएँ”, उनले भने, “यो वर्ष यप सात रोपनी क्षेत्रफलमा अलैंचीखेती विस्तार गर्ने तयारी गरिरहेको छु ।” अलैंची बिक्रीबाट आएको आम्दानीले आफ्नो दैनिक घरव्यवहार खर्च साथै छोराछोरीको पढाइ खर्च व्यवस्थापन गर्दै आएको उनले बताए । “मेरो परिवारको घरखर्च र छोराछोरीको पढाइखर्च यही अलैंचीखेतीले धानेको छ”, उनले भने । उनले रामशाही र गोलशाही जातको अलैंचीखेती गर्दै आएका छन् । पछिल्लो समय अलैंचीमा रोग लाग्ने र राम्रो मूल्यमा बिक्री हुन थालेपछि किसानहरू अलैंचीखेतीमा आकर्षित भएका हुन् । अलैंचीखेतीले यहाँका किसानको जीवनस्तरमा परिवर्तन ल्याउन थालेको छ । किसानहरूले व्यावसायिक रूपमा अलैंचीखेती गरी मनग्य आम्दानी गर्न सफल भएका छन् । अलैंचीको मूल्य बढेपछि किसानले धान र अन्य खेती छाडेर पनि अलैंचीखेतीलाई बढाएका छन् । अरु खेतीको दाँजोमा अलैंचीखेतीमा नाफा बढी हुने भएकाले पनि यस्तो खेतीमा किसानको उत्साह बढेको हो । परम्परागत शैलीको अलैंचीखेतीबाट आधुनिकीकरणसमेत हुन थालेपछि उत्पादन र आम्दानीमा समेत वृद्धि हुन थालेको माडसेबुड-२ चिन्ताका किसान इन्द्रबहादुर सिम्प्लेको अनुभव छ । “गत वर्षदेखि उकालो लागेको अलैंचीको भाउले एक लाख रुपैयाँ नाघ्यो, मूल्य बढेपछि व्यापारीहरूको पनि सोधसारमा हुँदोरहेछ”, उनले भने, “बिक्रीका लागि समेत समस्या परेन ।” उनले बर्सेन १५ मन अलैंची बिक्री गरेर लाखौं आम्दानी गरिरहेको सुनाए । अलैंचीखेतीबाट मनग्य आम्दानी लिन सफल भएपछि आफू अलैंचीखेती विस्तार गर्ने योजनामा रहेको उनले सुनाए । माडसेबुड गाउँपालिका वडा नं. १, २, ३ र ६ का विभिन्न क्षेत्रका किसानले व्यावसायिक रूपमा अलैंचीखेती गर्दै आएका छन् । पहाडी भेगका गाउँमा अलैंचीखेती गर्ने किसानहरू बढ्दै गएका छन् । खेर



गइरहेको, अनबाली राम्ररी नफस्टाउने, पानी बगिरहने, बढी चिस्यान, सेपिलो, ओसिलो, छायाँ पर्ने, भिरालो, कम गहिरो माटो भएको, कमसल जग्गामा समेत अलैंचीखेती गर्न सकिने भएकाले किसानहरू अलैंचीखेतीतर्फ आकर्षित भएका हुन् । उनीहरूले खेतबारीमा अनबाली लगाउन छाडेर अलैंची रोपेका छन् । सामान्य अलैंचीखेतीबाट सुरु गरेका किसानले अहिले व्यावसायिक रूपमा अलैंचीखेती सुरु गर्न थालेका छन् । उत्पादन र मूल्य राम्रो हुँदै गएकोले किसानहरू अलैंचीखेतीतर्फ दिनप्रतिदिन आकर्षित भन्दै गएका हुन् । कम मिहिनेत र थोरै लगानीमा नै मनग्य आम्दानी हुन थालेपछि किसानहरू व्यावसायिक अलैंचीखेतीमा आकर्षित भएका हुन् । खेतबारीमा अनबाली लगाउने जनशक्ति अभाव र लगाएको अनबाली पनि बाँदले खाइदिने समस्याले अधिकांश किसानले व्यावसायिक अलैंचीखेती सुरु गरेका छन् । उनीहरूले खेतीयोग्य जमिन मासेर व्यावसायिक अलैंचीखेती गर्दै आएका हुन् । यहाँका किसानले रामशाही, गोलशाही, जर्मले, भनङ्गलगायत जातका अलैंचीखेती गर्दै आएका छन् ।

बहुपन्न स्वास्थ्यशार बाली

अलैंची एक सदाबहार बाली हो । यसले एकएकट रोपेपछि २० देखि २५ वर्षसम्म उत्पादन दिदरहन्छ । यसको बोट एकदेखि दुई दशमलव पाँच मिटरसम्म अग्लो हुन्छ । यसको मध्यम खालको फाङ हुन्छ । अलैंचीका वानस्पतिक भागलाई जरा, लोँका, पात, बुद्धा, फल र दाना गरी छु भागमा विभाजन गरिएको हुन्छ । भिरालो, सेपिलो, ओसिलो र छुहारी भएको जमिनमा उत्पादन हुने अलैंचीखेती समुद्र सतहदेखि ६०० मिटरदेखि २१०० मिटर उचाइसम्म गर्न सकिन्छ । यसका लागि उपयुक्त तापक्रम १० देखि ३० डिग्री सेल्सियस हुने पहाडी क्षेत्र मानिन्छ । अलैंची बढी आद्रता भएमा राम्रो पाइन्छ । वर्षा जति अघो त्यति राम्रो मानिन्छ । सिँचाइभन्दा वर्षाको पानी राम्रो मानिन्छ । तर फेदमा पानी जम्न हुने हुँदा । वार्षिक सरदर वर्षा २००० देखि २४०० मिलीमिटर हुने स्थानमा यसको व्यावसायिक खेती पाइन्छ । यसले बढी हुरीबाट र तुपारो एवं हिउँ सहन सक्ने । अलैंची विशेषगरी मसला, जडीबुटी तथा औषधिका रूपमा प्रयोग हुने गरेको पाइएको छ । अलैंचीमा सुष्पे औषधीय गुणहरू पाइने विज्ञहरूको भनाइ छ । अलैंचीलाई ठिक बानाउने र टाँसिलजस्ता रोगलाई ठिक पार्ने, अलैंचीलाई पानीमा राखेर उमाली चियाजस्तो बनाएर खानेले स्वस्थ हुने र मस्तिष्कलाई शान्त बनाउने, कलेजो र फेस्यमा बल प्रदान गर्ने, अलैंचीको बोक्राको धुनो बनाइ दूध वा पानीग्न नियमित सेवन गर्नाले पाचनप्रणाली र रक्तक्रियालाई व्यवस्थित गरी भिगीलाका सम्पूर्ण रोगहरूलाई

समाधान गर्ने विज्ञहरूको भनाइ छ ।

बजारको बजार छैन

अलैंची किसानलाई अहिले बजार र यातायातको पनि कुनै समस्या छैन । घरेबाट सहजै रूपमा बिक्री गर्न पाउँछन् । घरघरमा गएर व्यापारीले अलैंची किन्ने गरेका छन् । घरेबाट व्यापारीले किन्ने गरेकाले किसानलाई बजारसम्म पुर्‍याउने भन्फटसमेत छैन । यातायातको सुविधा विस्तार भएसँगै किसानले अलैंचीको मूल्यसमेत राम्रो पाउने गरेका माडसेबुड-२ का किसान कैलाशकुमार राईले बताए । “हामीले उत्पादन गरेको अलैंची बिक्रीका लागि कुनै समस्या छैन, व्यापारीहरू घरघरमा नै आउने गरेका छन्”, उनले भने, “यातायातको सुविधा विस्तार भएपछि किन्तका लागि व्यापारीलाई मात्र होइन, बेचनका लागि हामी किसानलाई समेत सहज भएको छ ।”

गाउँपालिकाभर बनुदान

व्यावसायिक अलैंचीखेती गर्ने किसानलाई प्रवर्द्धन गर्न माडसेबुड गाउँपालिकाले अनुदानमा अलैंचीको बिस्वा वितरण गर्दै आएको छ । गाउँपालिकाले अनुदानमा बिक्रवा वितरण गर्ने थालेपछि व्यावसायिक अलैंचीखेती विस्तारमा किसान आकर्षित भएका छन् । अलैंची उत्पादनमा वृद्धि गराउने उद्देश्यले माडसेबुडले अलैंचीखेती गर्ने किसानलाई ५० प्रतिशत लागत साम्फेदारीमा अलैंचीको बिस्वा वितरण गर्दै आएको छ । माडसेबुड गाउँपालिका कृषि विकास शाखा प्रमुख सुनुवारले बताए । माडसेबुडले यस वर्ष पनि किसानलाई १६ हजारवटा अलैंचीको बिस्वा वितरण गरेको छ । रामशाही र गोलशाही जातका १४ हजार र भलाई जातका दुई हजार बिस्वा वितरण गरिएको कृषि विकास शाखा प्रमुख सुनुवारले जानकारी दिए । “माडसेबुड गाउँपालिकाको तर्फबाट यस वर्ष ५० प्रतिशत लागत साम्फेदारीमा किसानलाई १६ हजार अलैंचीका बिस्वा वितरण गरेका छौं”, सुनुवारले भने, “मागका आधारमा एकजना किसानले एक हजारदेखि चार हजार २०० वटासम्म अलैंचीका बिस्वा पाएका छन् ।” कतिपय किसानले व्यक्तिगत रूपमा र कतिपय किसानले सहकारी संस्था र कृषक समूहमार्फत अलैंचीखेती गर्दै आएको उनले बताए । अलैंचीको बिस्वा वितरणका लागि गाउँपालिकाले एक लाख ५० हजार रुपैयाँ विनियोजन गरेको थियो । माडसेबुड गाउँपालिका अध्यक्ष हेमन्त राईले कृषि क्षेत्रलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखेर गाउँपालिकाले नीति तथा कार्यक्रम ल्याएको बताए । “कृषि क्षेत्रमा प्रशस्त समस्याहरू रहेको माडसेबुडमा कृषि क्षेत्रलाई नै प्राथमिकता राखेर नीति तथा कार्यक्रम ल्याएका छौं”, अध्यक्ष राईले भने, “किसानलाई प्रोत्साहन गर्ने सलाका विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालनमा छन् । आगामी दिनमा समेत यस्ता कार्यक्रमलाई अझ प्रभावकारी बनाउँदै निरन्तरता दिनेछौं ।” -हिमती नेपाल डटकम

कृषकलाई अनुदानमा ‘दूध चिस्यान ट्याङ्की’ वितरण

राष्ट्रिय कृषि आधुनिकीकरण कार्यक्रम, कार्यक्रम कार्यान्वयन एकाइ कास्कीले वार्षिक वर्ष २०८२/८३ मा कृषिको आधुनिकीकरण, उत्पादन वृद्धि र कृषकको आय आर्जनमा टेवा पुर्‍याउने विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गरेको छ । कार्यक्रमअन्तर्गत दूध सङ्कलन तथा चिस्यान केन्द्र स्थापना एवं सुदुढीकरण कार्यक्रमले किसानलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुगेको छ । पोखरा महानगरपालिका-२५ हेमजाका व्यावसायिक कृषक एक हजार लिटर क्षमताको ‘चिलिङ भ्याट’ (दूध चिस्यान ट्याङ्की) अनुदानमा पाएपछि उत्पादन बढेको छ । किसान बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्थामा आबद्ध कृषकले साम्फेदारीमा ६ पाँच लाख लगानीमा चिलिङ भ्याट पाएपछि दूधको गुणस्तरदेखि आम्दानीसम्म सकारात्मक प्रभाव परेको उनीहरूको भनाइ छ । दूध उत्पादनलाई व्यावसायिक, गुणस्तरीय र प्रतिस्पर्धी बनाउन प्रदान गरिएको ‘चिलिङ भ्याट’ सञ्चालनमा आउँदा दूधको गुणस्तर जोगिनका साथै सङ्कलन, भण्डारण र बजारीकरणमा उल्लेखनीय सहजता आएको सहकारी संस्थाका व्यवस्थापक पुष्पराज विष्टाले बताए । उनका अनुसार सहकारीका १२० जना कृषक आबद्ध छन् र दैनिक एक हजार २०० लिटर दूध सङ्कलन हुने गर्दछ । सहकारीले सङ्कलन गर्ने दूध जिल्ला सहकारी सैमा बिक्री गर्दै आएको छ । “यसअघि उत्पादन भएको दूध तत्काल बिक्री र बजार लैजान नसक्दा नसक्दा विभिन्न, फाल्नुपर्ने वा कम मूल्यमा बिक्री गर्नुपर्ने बाध्यता थियो । अब भने दुधलाई आवश्यक तापक्रममा सुरक्षित राख्न सकिने भएकाले गुणस्तर कायम रहनुका साथै बजारसम्म ढुवानी गर्न पर्याप्त समय मिल्नेको छ । यसबाट कृषकलाई उचित मूल्य प्राप्त गर्न र आर्थिक नोक्सानी कम गर्ने सहयोग पुगेको छ ।” बिष्टाले भने । यसअघि सहकारीका ५०० लिटर क्षमताको चिलिङ भ्याट रहेपनि



व्यावसायिक कृषक बढेसँगै दूध चिस्यानमा समस्या परेको थियो । चालु वार्षिक वर्षमा राष्ट्रिय कृषि आधुनिकीकरण कार्यक्रमको ६ चार लाख २५ हजार सहकारीको ६ ७५ हजार साम्फेदारीमा चिलिङ भ्याट गरिद गरिएको थियो । कृषकका अनुसार चिलिङ भ्याटले दूध विभिन्न जोखिम घटाएको, उत्पादन बढाउने उत्पादन थपेको र पशुपालनलाई थप व्यावसायिक बनाउन प्रेरणा दिएको छ । राष्ट्रिय कृषि आधुनिकीकरण कार्यक्रमले चालु वर्षमा जिल्लामा दुई वटा एक हजार लिटर र तीन वटा ५०० लिटर क्षमताको चिलिङ भ्याट सहयोग गरेको र छ वटा दूध सङ्कलन केन्द्रको सुदुढीकरण सहयोग गरेको थियो । राष्ट्रिय कृषि आधुनिकीकरण कार्यक्रममार्फत जिल्लामा चालु आवमा तरकारी सुपुर्जो, अलैंची जोन तथा गाईबैसी जोनमार्फत चिस्यान भरण उत्पादन, पूर्वाधार, यान्त्रिकीकरण र उच्च विकासमा उल्लेखनीय उपलब्धि हासिल भएको आधुनिकीकरण कार्यक्रमका कार्यालय प्रमुख वरिष्ठ कृषि अधिकृत धनबहादुर थापामगरले बताए । उनका अनुसार सला सिँचाइ निर्माण तथा मर्मत कार्यक्रमअन्तर्गत सामुदायिक पोखरी निर्माण, थोपा सिँचाइ प्रणाली जडान, सिँचाइ पाइप खरिद तथा मर्मतसम्भारमार्फत करिब ५८ हेक्टर क्षेत्रमा थप सिँचाइ सुविधा विस्तार

गरिएको छ । “अलैंची जोन विस्तार कार्यक्रममार्फत चालु वर्षमा थप २२१ रोपनी क्षेत्रफलमा अलैंचीखेती विस्तार गरिएको छ । क्षेत्र विस्तार गर्ने कृषकलाई प्रतिरोपनी ६ तीन हजार २५० का दरले प्रोत्साहन रकम उपलब्ध गराएपछि कृषक अलैंचीखेतीतर्फ उत्साहित छन् ।” थापाले भने । च्याउ उत्पादन प्रवर्द्धनका लागि वार्षिक १८ मेट्रिक टन गोब्रे च्याउ उत्पादन गर्नसक्ने क्षमता भएका तीन वटा कम्प्युट संचालन तथा वार्षिक पाँच मेट्रिक टन सितारका च्याउ उत्पादन गर्न सक्ने आधुनिक संरचना निर्माण गरिएको छ । त्यसैगरी वार्षिक २५ मेट्रिक टन कच्चे च्याउ उत्पादन क्षमताका चार वटा च्याउ उत्पादन संरचना निर्माणमा सहयोग गरिएको कार्यालयले जनाएको छ । कार्यालयले गाई/बैसी प्रवर्द्धन कार्यक्रमअन्तर्गत पाडी तथा बाच्छी हुकाउने कृषकलाई प्रतिपशु १५ हजारका दरले प्रोत्साहन रकम उपलब्ध गराइएको छ । यसैगरी उन्नत तरकारी तथा गोभ्रैडा खेती, अलैंची व्यवस्थापन, कृषि औजार मर्मत, ग्राइन्ड प्रविधि, रासायनिक विषादीको सुरक्षित प्रयोग, न्यून लागतमा दाना उत्पादन र कृषिम गर्भाधानलगायत विषयमा ३७५ कृषकलाई तालिम प्रदान गरिएको कार्यालय प्रमुख थापाले बताए । -राजब

रासायनिक मलको आपूर्ति पाँच लाख ६१ हजार मेट्रिकटन नाघ्यो



सरकारले वार्षिक वर्ष २०८२/८३ को असार २४ गतेसम्म पाँच लाख ६१ हजार ४९३ दशमलव ८३ मेट्रिकटन रासायनिक मल आपूर्ति गरेको जनाएको छ । यो परिमाण थपिएको कारण मेट्रिकटन आपूर्तिको लक्ष्यको करिब ९४ प्रतिशत हो । कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयका अनुसार गत वार्षिक वर्षका लागि ६ २८ अर्ब ८२ करोड १४ लाख बजेट विनियोजन गरिएको थियो । गत असार २२ गतेसम्म चार लाख ९१ हजार ३०० मेट्रिकटन रासायनिक मल खरिदका लागि टेण्डर प्रक्रिया सम्पन्न भएको छ । उक्त मन्त्रालयकाअनुसार हालसम्म दुई

कम्पनीमार्फत तीन लाख २७ हजार ५७९ दशमलव ८० मेट्रिकटन युरिया, दुई लाख तीन हजार ४२६ दशमलव ८३ मेट्रिकटन डीएपी तथा ३० हजार ४८७ दशमलव ७५ मेट्रिकटन पोटास गरी कुल पाँच लाख ६१ हजार ४९३ दशमलव ८३ मेट्रिकटन रासायनिक मल आपूर्ति गरिएको छ । उक्त अवधिसम्म देशभरका गोदाममा ९२ हजार ५१२ दशमलव ३५ मेट्रिकटन रासायनिक मल मौज्जात थियो । त्यसमध्ये ४९ हजार १०४ दशमलव ३० मेट्रिकटन युरिया, २४ हजार १२ दशमलव ८३ मेट्रिकटन डीएपी र १९ हजार ४७५ दशमलव २० मेट्रिकटन पोटास मौज्जात थियो । अधिल्लो

वार्षिक वर्षको मौज्जातसमेत समावेश गरी असार २४ गतेसम्म पाँच लाख १८ हजार २७८ दशमलव ५५ मेट्रिकटन रासायनिक मल बिक्री भएको छ । तीन लाख सत हजार १६ दशमलव ६० मेट्रिकटन युरिया, एक लाख ९२ हजार ९३१ दशमलव १५ मेट्रिकटन डीएपी र १८ हजार ३३० दशमलव ८० मेट्रिकटन पोटास बिक्री भएको उक्त मन्त्रालयले जनाएको छ । बाह्य मार्गमा २८८ दशमलव ७५ मेट्रिकटन रासायनिक मल ढुवानीको क्रममा छ, जसमा ८६ दशमलव ०५ मेट्रिकटन युरिया र २०२ दशमलव ७० मेट्रिकटन डीएपी छ । -रातोपाटी डटकम

प्रचारप्रसार नहुँदा ओभेलमा गौरीगाउँ ताल



राज, साउन २ /तुलसीपुर उपमहानगरपालिका-१० मा अवस्थित गौरीगाउँ ताल पर्यटकीय दृष्टिकोणले आकर्षक भए पनि प्रचारप्रसारको अभावमा ओभेलमा परेको छ । प्रचारप्रसार तथा भौतिक पूर्वाधारको अभाव हुँदा यस क्षेत्रको पर्यटन प्रवर्द्धन हुन नसकेको हो । तुलसीपुर बजारबाट दक्षिणतर्फ नजिकैको दूरीमा रहे पनि उचित प्रचारप्रसार र प्रवर्द्धनको अभावले गर्दा यो स्थल ओभेलमा परेको स्थानीय बताउँछन् । करिब आठ बिघा क्षेत्रफलमा फैलिएको यो तालको आर्ति ऐतिहासिक विशेषता छ । पहिले यहाँ सातवाट छुट्टै तालहरू थिए, जसलाई अहिले भिलाएर एउटै विशाल तालको स्वरूप दिइएको छ । तालको बीच भागमा करिब ८ एक करोडको लागतमा

एउटा शिवमन्दिर निर्माण गरिएको छ । उक्त मन्दिरमा शिव, गणेश, सूर्य, देवी र विष्णु गरी पाँच वटा मूर्तिहरू स्थापना गरिएका छन् । आकर्षण तालको बीचमा रहेको मन्दिरसम्म पुग्नका लागि करिब ४५ मिटर लामो पुल निर्माण गरिएको स्थानीय रमेश बुढाथोकीले बताए । वर्षायामको पानी रहिरहने र यहाँ व्यावसायिक रूपमा माछापालनसमेत गर्ने गरिएको उनको भनाइ छ । स्थानीय बुढाथोकीका अनुसार यो बाटो भएर हिँड्ने यात्रुले फाट्टफुट्टै तल्लिचिन्ने गरे पनि तालकै अवलोकनका लागि आउनेको संख्या भने कम छ । सडक सञ्जालको सहज पहुँच र बजारबाट नजिकै रहेकाले यस ताललाई पर्यटकीय आकर्षणको केन्द्र

बनाउन सकिने सम्भावना रहेको उनले बताए । दुर्गम क्षेत्रका साना पोखरीहरू समेत पर्यटकीय केन्द्र बन्नरहेको अवस्थामा, बजार नजिकैको यति ठूलो ताल भने उपेक्षित हुनु दुःखद रहेको स्थानीय बताउँछन् । यो ताललाई व्यवस्थित गरी उचित प्रचारप्रसार गर्न सके दाङ जिल्लाकै एक प्रमुख पर्यटकीय गन्तव्य बन्न सक्ने स्थानीय उत्तम चौधरीले बताए । उक्त ताललाई पर्यटकीय गन्तव्य बनाउनेतर्फ पहल थालिएको तुलसीपुर उपमहानगरका प्रमुख टिकाराम खड्काले बताए । उनले यहाँ थप भौतिक पूर्वाधार निर्माण गरी पर्यटकीय केन्द्रका रूपमा विकास गर्न योजनाबद्ध पहल थालिएको भन्दै सोही अनुरूप बजेटको व्यवस्था गरिने उनले जानकारी दिए । —राज

विभिन्न स्थानबाट २५ जना...

...यस्तै तनहुँको आँबुखैरेनी गाउँपालिका-३ तल्लो बजारमा पनि जुवातास खेल्नरहेको अवस्थामा १० जनालाई प्रहरी पक्राउ गरेको छ । सोही ठाउँका ४० वर्षीय नवराज कोईरालाको घरमा जुवातास खेल्नरहेको अवस्थामा उनीसहित १० जनालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । इलामा

प्रहरी कार्यालय आँबुखैरेनीबाट खटिएको प्रहरीले उनीहरूलाई नगद ३६ हजार २ सय ६५ रूपैयाँ र ४ बुक तास सहित पक्राउ गरेको हो । यस्तै म्याग्दीको बेनी नगरपालिका-१० बाखेताबाट जुवातास खेल्नरहेको अवस्थामा सोही ठाउँ बस्ने ५२ वर्षीय घन बहादुर मगरसहित ७ जनालाई

प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । जिल्ला प्रहरी कार्यालय म्याग्दीबाट खटिएको प्रहरीले उनीहरूलाई नगद ५२ हजार ८ सय १० रूपैयाँ र ३ बुक तास सहित पक्राउ गरेको हो । प्रहरीले उनीहरूलाई पक्राउ गरी आवश्यक अनुसन्धान गरिरहेको केन्द्रीय प्रहरी समाचार कक्षले जनाएको छ ।

भारी वर्षा, उच्च सतर्कता...

...जल तथा मौसम विज्ञान विभागअन्तर्गत बाढी पूर्वानुमान महाशाखाका अनुसार पाल्पा, अर्घाखाँची, रुपन्देही, ताप्लेजुङ, सोलुखुम्बु, सङ्खुवासभा, दोलखा, सिन्धुपाल्चोक, काभ्रेपलाञ्चोक, काठमाडौँ, भक्तपुर, ललितपुर, मकवानपुर, चितवन, कास्की, तनहुँ, स्याङ्जा, पर्वत, बागलुङ, म्याग्दी, मुस्ताङ, रुकुम पश्चिम, डोटी, बझाङ, कैलाली र कञ्चनपुर तथा आसपासका जिल्लाबाट बग्ने साना नदी र खोलाहरू बहाव उल्लेख्य बढ्ने सम्भावना रहेको जनाएको छ । यी क्षेत्रमा आसिक बाढीको मध्यम जोखिम रहेकाले नदी तथा खोला आसपास बसोबास गर्ने नागरिक, सडक यात्री र निर्माण कार्यमा

संलग्नलाई आवश्यक सतर्कता अपनाउन विभागले आग्रह समेत गरेको छ । महाशाखाका अनुसार निरन्तरको वर्षासँगै पहाडी र हिमाली क्षेत्रमा बहाव बढ्ने भएकाले नदी किनार, तटीय क्षेत्र तथा ढुबान र पहिरोको जोखिम भएका स्थानमा विशेष सावधानी अपनाउनुपर्ने अवस्था रहेको छ । खोलाहरूमा बहाव बढेर तटीय क्षेत्र तथा आसपासका बस्तीहरू प्रभावित हुन सक्ने भन्दै विभागले स्थानीय बासिन्दा र सर्वसाधारणलाई आवश्यक सतर्कता अपनाउन अनुरोध गरेको छ ।

सवारी सञ्चालनमा रोक

देशका २३ जिल्लामा रातिको समयमा सवारी साधन सञ्चालन गर्न तपाइने

भएको छ । शनिबार र आइतबार देशका विभिन्न स्थानमा भारी वर्षा हुने भएकाले सवारी सञ्चालनमा रोक लगाइएको हो । राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणले आगामी दुई दिन अत्यधिक वर्षाको सम्भावना रहेकाले उच्च सतर्कता अपनाउन सर्वसाधारण तथा सरोकारवाला निकायलाई आग्रह गर्दै पाँचथर, इलाम, भोजपुर, खोटाङ, धनकुटा, सिन्धुली, ललितपुर, कोभ्रे, सिन्धुपाल्चोक, नुवाकोट, चितवन, धादिङ, मोरङ, लमजुङ, कास्की, तनहुँ, पर्वत, बागलुङ, म्याग्दी, स्याङ्जामा रातीको समयमा सवारी आवागमनमा रोक लगाइएको जनाएको छ ।

खेलकुद समाचार

इन्डोनेसियालाई हराउँदै नेपाल तेस्रो



काठमाडौँ, साउन २/नेपाली महिला यू-१९ क्रिकेट टोली एसोसि यू-१९ महिला प्रिमियर कपमा तेस्रो भएको छ । शनिबार भएको खेलमा इन्डोनेसियालाई ९ विकेटले पराजित गर्दै नेपाल तेस्रो भएको हो । इन्डोनेसियाले दिएको ६९ रनको लक्ष्य नेपालले १४.२ ओभरमा १ विकेटको क्षतिमा पूरा गर्‍यो । सना प्रवीण २५ रनमा अविजित रहिन् । सावित्री धामीले २४ रन बनाउँदा करुणा बिष्ट १६ रनमा अविजित रहिन् । त्यसअघि टस जितेर पहिले ब्याटिङ गरेको इन्डोनेसियाले २० ओभरमा ९ विकेट गुमाएर ६८ रन बनाएको थियो । डेरनी राम्बुले अविजित ३४ रन बनाइन् । नि पुतु एलिनले ११ रन बनाइन् । अन्यले दोहोरो अंकमा रन बनाउन सकेनन् । नेपालका लागि मनिषा उपाध्यायले ४ ओभरमा ७ रन दिएर ४ विकेट लिइन् । अनु कडायतले २ विकेट लिँदा तिसना बिक, सोनी पाख्रिन र रचना चौधरीले १-१ विकेट लिए । नेपाल यसअघि शुक्रबार सेमिफाइनलमा यूएसई सुपर ओभरमा पराजित भएको थियो । यूएसई र थाइल्यान्ड अझै उपाधिका लागि खेलै छन् । नेपाल यू-१९ एसिया कपमा भने छनोट भइसकेको छ ।

सर्टिफिकेट हराएको सूचना

मिति २०८३/०१/०५ गतेका दिन पाल्पा बसपार्कदेखि जिल्ला अस्पतालतर्फ आउने क्रममा मेरो नेपाल नर्सिङ कार्डिन्सलको निम्न व्यहोराको सर्टिफिकेट हराएको हुँदा पाउनुहुने महानुभावहरूले नजिकको प्रहरी कार्यालय वा प्रहरी चौकमा बुझाइदिनु हुन अनुरोध गर्दछु ।
नाम : भगवती न्यौपाने
ठेगाना : तानसेन -१०, पाल्पा
एनएमसी नं. : १३२७९
सम्पर्क नं. : ९८४७०२९७९२

वर्गिकृत डिस्ले

१X५ सडजमा मात्र

वर्गिकृत डिस्लेमा विज्ञापन दिनुहोस् व्यवसाय बढाउनुहोस् ।

सम्पर्क: ०७५-५२०६०१

अर्थ/कपोरेट समाचार

सिद्धार्थ बैंकको 'सिद्धार्थ गोल्ड लोन'



पाल्पा, साउन २/ सिद्धार्थ बैंकले 'सिद्धार्थ गोल्ड लोन' सार्वजनिक गरेको छ । बैंकले ग्राहकहरूको तत्कालको वित्तीय आवश्यकतालाई सहज र सर्वसुलभ सम्बोधन गर्ने उद्देश्यले नयाँ कर्जा योजना हो । यस अन्तर्गत ग्राहकले आफ्नो सुन तथा सुनका गरगहनाहरू छिटो राखी बैंकबाट आवश्यक कर्जा रकम प्राप्त गर्न सक्नेछन् । योजनाअन्तर्गत ग्राहकले अधिकतम ५० लाखसम्म कर्जा सुविधा प्राप्त गर्न सक्नेछन् भने छिटो सुनको मूल्यांकनका आधारमा अधिकतम ७५ प्रतिशतसम्म बैंकद्वारा कर्जा प्रवाह गरिनेछ । सुविधामार्फत ग्राहकले अग्लो व्यक्तिगत तथा व्यावसायिक आवश्यकता सहज रूपमा पूरा गर्न सक्ने विश्वास बैंकको छ । ग्राहकहरूलाई छिटो, सुरक्षित तथा भरपर्दो वित्तीय सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यले यो सेवा सञ्चालनमा ल्याइएको बैंकले जनाएको छ ।

बाढी/पहिरोबाट सचेत होऔं

बाढी/पहिरो आउनुअघि:

-स्थानीय रेडियो वा अन्य माध्यमबाट मौसमको जानकारी लिऔं,
-खोला, नदी तथा जोखिमपूर्ण ठाउँबाट सुरक्षित स्थानमा जाऔं,
-घरको नजिक पहिरो खस्न सक्ने ठाउँ भए सावधानी अपनाऔं,
-आपतकालीन भोला (प्राथमिक उपचार सामग्री, टर्चलाइट, खानेकुरा, लुगालगायत) तयार राखौं,
-जोखिममा परेका बालबालिका, वृद्धवृद्धा र अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको सुरक्षामा प्राथमिकता दिऔं।

बाढी पहिरो आएमा:

-अनावश्यक हिँडडुल नगरौं,
-सुरक्षित स्थानतर्फ जाऔं,
-विजुलीका तार तथा खम्बाबाट टाढा रहौं,
-खोलानाला सुरक्षित तवरले तरौं,
-अफवाह नफैलाऔं, सत्य सूचनामात्र आदान-प्रदान गरौं,
-घाइते वा फसेका व्यक्तिको उद्धारमा सहयोग गरौं



नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

हरेक प्रहरका ताजा समाचारका लागि www.shittalpati.com क्लिक गर्नुहोस् ।



जपजन्चेतना दैनिकको आधिकारीक वेबसाइट
शितलपाटी .कम
www.shittalpati.com डिजिटल पत्रिका

